

A Fővárosi Ítéletábra a dr. Balla Pál Dániel (fél címe 1.) ügyvéd által képviselt dr. felperes neve (felperes címe) felperesnek - a dr. Kovátsits László Ügyvédi Iroda (fél címe 2., ügyintéző ügyvéd: dr. Kovátsits László) által képviselt dr. alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. október 18. napján kelt 65.P.25.005/2015/23. számú ítélete ellen a felperes részéről 24. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és az alperes sérelemdíj fizetési kötelezettségét 300.000 (háromszázezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja.

Kötelezi a felperest és az alperest, hogy külön felhívásra fizessenek meg a Magyar Államnak 70.000-70.000 (hetvenezer-hetvenezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket.

Ezt meghaladóan a peres felek az első- és másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk kötelesek viselni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes metodista lelkész, a ... (...) elnöke, a fenti egyházi szervezettel együttműködő ... (...) elnöke, korábban a ...nek országgyűlési képviselője is volt. Egyháza és a hozzá kapcsolódó társadalmi szervezetek a hajléktalanellátás terén is évek, évtizedek óta tevékenykednek.

A Budapest ... kerülete, több felpereshez kötődő szervezet által használt ingatlanok ad otthont, így a ... utca 15-nek, amelyben a hajléktalanellátás történik, illetve a ... utca 9-11. szám alatti ingatlanok. A hazai hajléktalanellátás terén működő civil szervezetek tevékenységét több kritika érte. A című adása 2014-ben a hajléktalanellátással foglalkozott, elsősorban annak keresték magyarázatát, hogy az éves szinten több tízmilliárd forint ráfordítás ellenére miért nem megoldott a hajléktalanok ellátása Magyarországon. Ennek során beszámoltak arról, hogy a felperes nem szegény, komoly cég és alapítványi birodalmat sikerült összerántania a ..., illetve az ... köré, amit a műsor szerkesztője közlése szerint feltérképezni is nehéz, ezen szervezetek köré épült céghálót tártak a nézők elé. Beszámoltak arról, hogy megkeresték felperest is, meg akarták kérni, segítsen

eligazodni a hajléktalan bizniszre épített cégbirodalmában, a ... utcában szerettek volna többek közt forгатni, de ezt nem engedélyezték részükre, így kommentárt fűzött a meghíúsult riporthoz a szerkesztő. Eszerint nem tudhatták meg, hogy az elmúlt években hány hajléktalant sikerült rehabilitálniuk, mennyiből gazdálkodnak, de egy korábbi adatot (egy 2009-es támogatási adatot, 397 millió forintos juttatást közöltek) hozzátéve, nem is csoda, hogy folyamatosan épül-szépül a ... utcai birodalom. A hajléktalanellátás tehát nagy üzlet is lehet, sokan meggazdagodtak belőle. A műsor szerint a szervezetek átláthatóbb működése érdekében törvénymódosítást terveznek, amely azt is tartalmazza, hogy vagyon-nyilatkozatot kell tenni az állami pénzekből is gazdálkodó alapítványok vezetőinek.

Fenti adást ismerve az ... Tv-n 2015. július 17-én sugárzott ... című adásában az alperes is nyilatkozott a hajléktalanellátásról. Utalt arra, hogy egy hajléktalan ember eltartására havonta 100.000 forintot dobnak össze a magyar emberek, ebbe állami támogatás, adó 1 %-a érthető, ebből a kerületben hajléktalanokat segítő programot indított az önkormányzat. Ennek ellenére arról számolt be alperes, hogy a baloldali véleményterroristák ezt el nem ismerve lejáratásával foglalkoznak. Kifejtette azt a véleményét, hogy beleáll a konfliktusokba, se drogügyben, sem a hajléktalan ügyben egyetlen kulturált szakmai vita sem folyt, csak vagdalkozás, megbélyegzés. Ezt követően az alábbiak hangoztak el részéről: „Ezek kis territóriumok, nem rossz megélhetések: jogvédelem, tűcsere, ebből azért el lehet lötyögni, nyilván ez pénztárcába nyúlás is, ahogy a hajléktalan ügy is.” „A hajléktalan ügyben sem történt más, minthogy belenyúltam az ellátók zsebébe.” „... hát most csak halkan kérdezem meg, felperes nevenak és környezetének miből van milliárdos ingatlanvagyon, mert én megmondom, a hajléktalanellátásból. Akkora pénz felhasználásánál engedjessék meg már néhány keresztkérdést feltenni.”

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes a „...” című adásban elhangzott azon kijelentésével megsértette a jóhírnevét, miszerint a felperesnek és környezetének milliárdos ingatlan vagyon van a hajléktalanellátásból, valamint azzal is, hogy ez a közlés azt a tartalmat is hordozza, hogy a felperes és környezete bűncselekmény elkövetése útján a hajléktalanellátásra fordítandó közpénzeket saját és környezete magánvagyonára gyarapítására használta fel. Továbbá azzal is, hogy az alperesi tényállításból az a következtetés vonható le, miszerint a hajléktalanellátással kapcsolatos tevékenységét ugyan jogszerűen, de az általa hirdetett értékekkel, tanításokkal szemben jelentős díjazás ellenében látja el, s e díjazásból tett szert milliárdos értékű ingatlanvagyonra.

Kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől, valamint 1.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezését. Előadta, hogy a személyéhez köthető egyházközség, illetve társadalmi szervezetek tulajdonában lévő ingatlanok értéke nem képvisel milliárdos értéket, ennek alátámasztására iratokat csatolt.

Sérelemdíj iránti igénye alátámasztására az alperesi nyilatkozat elhangzásának teret adó adás nézettségi kimutatását csatolta, utalva arra, hogy több ezer emberhez eljutó információ volt a sérelmes tartalom.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Azzal védekezett, hogy véleményét fogalmazta meg a felpereshez köthető ..., illetve ... hajléktalanellátása terén végzett tevékenységével kapcsolatban. Hangsúlyozta, hogy az ilyen tartalmú nyilatkozata egy politikai vitaműsorban, egy politikai vita keretében hangzott el.

Előadása szerint a felpereshez köthető szervezetek tulajdonában becsült értéken közel milliárdos ingatlanvagyon van. A tulajdoni lapokkal igazolt felperesi szervezetekhez köthető ingatlanok becsült értékét több mint 750.000.000 forintra tette.

Utalt a ... adásában elhangzottakra is, miszerint a hajléktalanellátás területén működő szervezetek gazdálkodása nem átlátható, ezért az alperesi közlést meg lehetett fogalmazni.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírét azzal, hogy a ... 2015. július 17-i adásában valótlanul azt állította, hogy a felperesnek (és környezetének) a hajléktalanellátásból milliárdos ingatlanvagyonra van. A bíróság az alperest a további jogsértéstől eltiltotta, kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.000.000 forint sérelemdíjat, továbbá 75.000 forint perköltséget.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte az alperest fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 60.000 forint eljárási illetéket.

Az elsőfokú bíróság döntését a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. §-a, a 2:45. § (1) és (2) bekezdésére, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 164. § (1) bekezdése, a 206. § (1) bekezdéseire, és a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú, 14. számú állásfoglalásában foglaltakra alapította. Kiemelte, hogy a személyiségi jogi perekben is irányadó állásfoglalások értelmében a sajtóközlemény a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, társadalmi vita önmagában nem lehet sajtó-helyreigazítás tárgya, és nem valósíthat meg személyiségi jogi jogsértést sem. Az irányadó alkotmánybírósági határozatokat szem előtt tartva arra az álláspontra helyezkedett, hogy egy társadalmi (politikai) vitában elfoglalt álláspont megfogalmazásaként értékelhető az alperes politikusi nyilatkozata a Budapest ... kerületet súlyos problémaként érintő hajléktalanellátás ügye tekintetében, ezért a PK 12. számú állásfoglalásban megfogalmazottak alkalmazhatóak.

Ebből következően az alperes kijelentése mindaddig alkotmányos védelmet élvez, míg nem irányul más személlyel kapcsolatos szándékos hírnévrontásra. Hangsúlyozta, hogy a közszereplőknek a tevékenységükkel kapcsolatosan megfogalmazott kritikai, bíráló megjegyzéseket tágabb tűréshatárral kell elviselniük. Az alkotmányos védelem azonban nem vonatkozhat a tények meghamisítására.

Bár a felperes és a hozzá köthető szervezetek, ha nem is közszereplők a szó közjogi értelmében, a tevékenységet, amit végeznek részben közpénzből végzik, így e tevékenység körében az általuk nyújtott ellátás kritizálását tágabban kell tűrniük, esetenként az igaztalan kritikát is el kell viselniük, ha van lehetőség, arra reagálhatnak.

Azokból a tényekből, miszerint valamennyi felpereshez köthető szervezet elszámolása nem naprakész a nyilvánosság felé, nem volt joggal levonható azonban az a következtetés, hogy az önkormányzat által biztosított ... utca 11. szám alatti ingatlan hajléktalanellátásból származó pénzekből szépül, illetve a ... utca 15. szám alatti ingatlan, vagy a felperes korábbi lakhelye, vagy a ... utca 110. szám alatti ingatlan, illetve a vidéki ingatlanok, amelyek a felpereshez köthető szervezet tulajdonában vannak, hajléktalanellátásból vásároltak.

A tulajdoni lapok hitelt érdemlően igazolták, hogy ezek az ingatlanok nem az alperes polgármestersége alatti időszakban kerültek megvételre, kivéve a felperes lakóhelyét, amely a ... alkalmazottak szálláshelyéül, irodájául vagy munkásszállóként üzemelt. Ezért bizonyíték nélkül nem állítható, hogy az ingatlanok hajléktalanellátásból származó pénzből kerültek megvásárlásra.

Hangsúlyozta, hogy az alperes nem véleményt formált a felperesnek a hajléktalanellátás terén végzett tevékenységről, mert nem azt bírálta, hogy a szervezetei nem készítik el a beszámolóikat, vagy azok nem nyilvánosak, és ezért nem tudható miből építkeznek, vásárolnak ingatlanokat, hanem valótlan tényről állított, bár azt kérdésként fogalmazta meg. Ez azt az állítást tartalmazta, hogy a felperesnek, illetve környezetének milliárdos ingatlanvagyonra van, valamint azt, hogy a felperes és környezete a hajléktalanellátásra szánt közpénzt (1 %-os adót) hasznosította ingatlanvagyon felvásárlására. A 2010-es években történt szerzések nem voltak ilyen tevékenységekhez köthetőek.

Az elsőfokú bíróság indokolásában kifejtette, hogy a felperes környezeteként az ítélet tényállási részében felsorolt társadalmi szervezeteket azonosította. Nem társította a környezet fogalmához a felperes hozzátartozói cégeit, mert ezeknél nem volt alátámasztható, hogy a hajléktalanellátáshoz köthető tevékenységet végző szervezetek lennének. Utalt arra, hogy e körben ... tanú is feltételezésekbe bocsátkozott, amit konkrétumok nélkül nem lehetett az alperesi állítást megerősítő bizonyítékként értékelni.

A meghallgatott tanúk vallomása alapján (... és ...) arra a következtetésre jutott, hogy a tanúk által feltárt „cégháló, szervezeti háló” ténye nem volt alkalmas annak alátámasztására, hogy a felperes milliárdos vagyont halmozott fel, különösen nem a hajléktalanellátásból. A cégiratok, telephelyi, székhelyi bejelentkezések alapján, a cégek konkrét tevékenysége feltárása nélkül ezek csak pusztá feltételezések, amelyek az alperesi állítás alátámasztására nem voltak alkalmasak.

Megállapította, hogy a ... utcai ingatlan 2003-ban lett az ... tulajdona, a ... utcai ingatlan, amely templomként működik, 1983-ban, a vidéki, ...i szintén templomként működő épület pedig az 1920-as években lett a felpereshez köthető egyház tulajdona. Ezért az egyház tulajdonában nincsenek olyan ingatlanok, amelyeket az elmúlt években esetlegesen a hajléktalanellátásból vásárolt az egyház.

Mindezek alapján jelen esetben nem nyert igazolást az a tény, hogy a hajléktalanellátásból, a felpereshez köthető szervezeteknek folyósított összegekből milliárdos ingatlanvagyonra tenne szert a felperes, illetve a hozzá kötődő szervezetek.

Az alperes egy 2014-es ... adás szerkesztőjének téves jogi minősítésein alapuló feltevéseire alapítottnan hamis képet formált a felperesről, így politikusként egy politikai témákat is érintő közéleti vitaműsorban nyilatkozott, és a köz érdeklődésére számot tartó hajléktalanügyi témában nyilvánult meg, azonban a felperes személyét érintő, őt inszinuáló, valótlan tartalmú kijelentéseket tett, amelyek jóhírnév sértőek. Az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget az ingatlanok értékének, mert a jogsértés megtörténte ezen érték bizonyítása nélkül is megállapítható volt. Egyebekben a felperes által igazolt szerzési időpontokban a csatolt dokumentumok alátámasztották az ingatlanok egy része szerzés kori értékét, ami kizárja, hogy összességében is milliárdos ingatlanvagyonról lehessen tényszerű nyilatkozatot tenni.

Fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megállapította a jogsértést és attól eltiltotta az alperest. Az elsőfokú bíróság sérelemdíjat is megállapított a jogsértés miatt. A kijelentések súlyos jellegére tekintettel indokoltnak tartotta a felperes által igényelt sérelemdíj megítélését további bizonyítás nélkül, mivel megállapítható, hogy ilyen lényegében bűncselekmény elkövetésével burkoltan vádoló kijelentés a társadalmi megítélését egy átlagembernek is negatívan érinti. Az alkotmánybírósági határozat alapján a véleményformálónak, így a közszereplőknek fokozott a felelősségük a közügyek megvitatása során. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy ha valótlan és szándékosan hírnévrontó kijelentéseket fogalmaznak meg, ennek súlyosabb következményeit kell viselniük, hiszen kijelentéseik nagyobb súllyal hangoznak el egy adásban, még ha nem is nagy nézettségű, főműsoridőben sugárzott adásban hangozott el ez a kijelentés, mégis a több ezres nézői körben alkalmas volt a felperes hátrányos megítélésének kialakítására.

Nem találta alaposnak abban a részben a felperesi keresetet, hogy az alperesi nyilatkozatban rejlő tartalom a kijelentés által sugallt negatív megítéltetés megállapításra kerüljön, mert ez a nézői olvasat nem hangozott el alperes részéről. Azt, hogy ennek a véleménynek a kialakítására alkalmas volt az alperesi kijelentés, az elsőfokú bíróság a sérelemdíj meghatározásánál, illetve a kijelentés sértő jellege vizsgálatánál vette figyelembe.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést. Kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a sérelemdíjra vonatkozó rendelkezés mellőzését, harmadlagosan annak mérséklését indítványozta.

Hangsúlyozta, hogy a közlés elsődlegesen a véleményét közvetíti, melyre a korábban tudomására

jutott sajtó- és médiatartalmakból, illetve egyéb információkból következtetett. A támadott közlése véleménynyilvánításnak minősül, amely egy közérdeklődésre számot tartó, politikai vita körében hangzott el. Álláspontja szerint a büntető bíróságok helyesen ítélték meg a kijelentéseit. Kiemelte, hogy a közlés vélemény voltát alátámasztja a szövegkörnyezet is, „személyes meggyőződés”, „csak halkan kérdezem meg, engedjék meg néhány kérdést feltenni” kitételek.

Utalt arra, hogy azt a gondolatot, miszerint a felperes és a hozzá köthető társadalmi szervezetek beszámolót nem adtak le, a korábban részéről megismerésre került sajtó- és médiatartalmakból jóhiszeműen szerzett információk felhasználásával továbbgondolta, nevezetesen, hogy a gazdálkodás átláthatatlansága segíthetett a felperesnek, illetve a hozzá köthető szervezeteknek milliárdos ingatlanvagyon megszerzésében.

Megítélése szerint a közérdeklődésre számot tartó témára, illetve annak egy politikai vita keretében való elhangzására figyelemmel, a felperes részéről az lett volna a korrekt és jóhiszemű eljárás, ha büntető-, illetve polgári peres eljárás indítása helyett az övéhez hasonló fórumon adja elő álláspontját, ad magyarázatot a felvetéseire. Határozott álláspontja, hogy egy újságot olvasó, vagy egy műsort néző személytől nem várható el, hogy az olvasottak, látottak valóságtartalmát ellenőrizze. A közpénzek felhasználására tekintettel, egy közérdekű politikai vita keretében hangzott el a véleménye, amely miatt a felperest is magasabb tűrési kötelezettség terheli.

Kiemelte, hogy amikor a felperes által sérelmesnek talált közlést tette, nem arra gondolt, hogy a felpereshez és a felperes környezetéhez köthető ingatlanok szerzési értéke érne el a milliárdos nagyságot, az ingatlanok jelenlegi értékére gondolt. A milliárdos ingatlanvagyon a peres eljárás során részéről kellőképpen igazolásra került. Álláspontja szerint, a bizonyítás körében az általa indítványozott ingatlanforgalmi szakértő kirendelése szükséges volt a milliárdos ingatlanvagyonnal kapcsolatos kérdéskör tisztázása végett. Sérelmezte, hogy ennek az elsőfokú bíróság nem adott helyt.

A sérelmezett közlései között nem szerepel olyan, mely szerint a felperes a hajléktalanellátásra kapott közpénzből végzi az ingatlanok felújítását, vásárlását.

Az elsőfokú bíróság továbbá tévesen, szűkítően határozta meg a felperes és környezete fogalmakat. Nem állapította meg az általa hivatkozott összes társaság, szervezet tekintetében a felperesi kapcsolatot, kötődést annak ellenére, hogy minden esetben igazolta a felperes kapcsolatát a társaságokhoz, szervezetekhez.

Utalt az irányadó Alkotmánybíróság határozatokra, kiemelte ebből a 7/2014. (III. 7.) AB határozatot. A New York Times-mércére hivatkozva utalt arra, hogy a politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme a közügyek körébe tartozó tényállításokra is kiterjed, így bizonyos esetekben hamis tényállítás is lehet, például politikai vita eleme. Mindössze a közpénzek felhasználása miatti kritikát tartalmazó véleményét adta elő közérdeklődésre számot tartó témában, a véleménynyilvánítás ebben a körben szinte korlátlan a nyílt viták érdekében. Az elsőfokú bíróság nem juthatott olyan álláspontra, hogy tudomással bírt arról, miszerint a ... című műsor téves információkat tartalmaz, és hogy ezen téves információkat szándékosan használta fel abból a célból, hogy felperesről hamis képet formáljon. Mivel a felperes és környezete hajléktalanellátással foglalkozik, felperes legalábbis nem adta elő, nem igazolta, hogy máshonnan is rendelkeznek számot tevő bevétellel, ebből következően a milliárdos nagyságrendű ingatlanvagyonra csak a hajléktalanellátásból érhetne el felperes és környezete.

Megítélése szerint a sérelemdíj kiemelkedően és indokolatlanul magas összegű. A peres eljárás iratanyagából kitűnik, hogy a felperes nem tett eleget azon bizonyítási kötelezettségének, miszerint őt valóban olyan sérelem, hátrány érte, amely megalapozza az 1.000.000 forintos sérelemdíj megítélését. Mindössze nézettségi adatokat csatolt a per tárgyává tett műsor vonatkozásában.

Véleménynyilvánításával arra vonatkozó kritikáját fejezte ki, hogy a hajléktalanellátásra kapott közpénzt a felperes és környezete nem közvetlenül a hajléktalanok ellátására fordította (étkeztetés, ruházás, egészségügyi ellátás, stb.), hanem a felpereshez és környezetéhez kapcsolódó

hajléktalanokat támogató rendszer ingatlanszerzésére. Megjegyezte, hogy végső soron így is a hajléktalanellátásra fordította, csak közvetett módon. A közpénz ilyen jellegű felhasználása vezetett oda, hogy a kritikáját egy politikai vita keretében előadta.

Nem foghatott helyt az elsőfokú bíróság indokolásának azon része, hogy a felperest - akár burkoltan, akár közvetlenül - bűncselekmény elkövetésével vádolta volna meg.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem értékelte kellően azt sem, hogy közpénz felhasználása körül kialakult politikai vitában nyilvánult meg, és nem vette figyelembe a felperes közszereplői minőségét sem. Ezen túlmenően nem valótlan és szándékosan hírnévrontó kijelentéseket fogalmazott meg, ezért súlyosabb következményeit sem kell viselni.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta, annak teljes megalapozottságára figyelemmel.

A fellebbezés kisebb részben alapos.

Fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett az elsőfokú bíróság ítéletének a jogsértés megállapítása iránti keresetet részben elutasító rendelkezése.

Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta és a releváns tényállást helyesen állapította meg. Nem sértett jogszabályt az ingatlanforgalmi szakértő kirendelésének mellőzésével sem, az alperes által előadott tények alapján a jogvita elbíráláshoz ingatlanforgalmi szakértő kirendelésére nem volt szükség.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével és annak indokaival az alábbiakra is figyelemmel részben értett egyet.

Az elsőfokú bíróság az irányadó jogszabályokat, és polgári kollégiumi állásfoglalásokat megfelelően ismertette, ezeket a másodfokú bíróság nem ismétli meg.

A másodfokú bíróság előre bocsátja, hogy a Pp. 4. § (1), (2) bekezdése alapján az azonos tényállás alapján született, bűncselekmény hiányát megállapító büntetőbíróági határozatok nem kötik. Hangsúlyozza továbbá, hogy a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat [30] bekezdésére, illetve a korábbi 36/1994. (VI. 24.) AB határozatra is [III. pont] figyelemmel a büntetőjog a vélemény-nyilvánítás szabadságának legsúlyosabb, végső eszköz alkalmazásával való (ultima ratio) korlátozása. Abból, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának büntetőjogi korlátozása egy adott közlés kapcsán alkotmányosan nem indokolható a szükségesség és arányosság követelményére figyelemmel, nem következik, hogy a polgári jogi korlátozás sem alkotmányos, azaz polgári jogi mércével mérve sem lehetne a közlés személyiségi jogsértő.

Annak megítélésénél, hogy a jóhírnév védelmének és a közügyekben megjelenő véleménynyilvánítás alkotmányos védelmének polgári jogi határai az adott ügyben hol húzódnak, a közlés tényállítása vagy vélemény jellegére, a szövegkörnyezetre, a közlés körülményeire, formájára és különösen arra kellett figyelemmel lenni, hogy a közlés közérdeklődésre számot tartó ügy megtárgyalásához, a nyílt vita lefolytatásához szükségesnek tekinthető-e, azzal indokolható-e vagy sem.

Ennek kapcsán a másodfokú bíróság utal arra, hogy a közlés valóban közérdeklődésre számot tartó, és vitatott témával összefüggésben hangzott el. A felperes és az alperes között a csatolt cikkekben szereplő megnyilvánulások alapján a hajléktalanellátás terén szakmai, politikai vita is érzékelhető.

volt, ami a felperes Budapest ... kerületi, kiemelt működési területe (... utca) és az alperes ugyanebben a kerületben betöltött polgármesteri tisztségénél fogva helyi közérdekű jelleget is öltött. Ugyanakkor maga a sérelmezett közlés tárgya, a felperes és környezete milliárdos vagyonára vonatkozó állítás nem képezte politikai vita tárgyát, és nem is egy klasszikus politikai vita műsor keretei között hangzott el. Nem esik így azonos megítélés alá azzal, mintha egy politikai vitaműsorban, a felperes reagálási lehetősége mellett hangzott volna el a kijelentés, vagy az alperes a felperes vagyonára vonatkozóan tényállításait, annak bizonyítékait kritika keretében részletezte volna.

Figyelembe kellett venni azt is, hogy a közlés részben a felperes magánvagyonát érintette, amely bár közérdeklődésre tarthat számot, a magánszférát is érinti, ahol a közéleti szereplő esetében is a véleménynyilvánítás szabadsága szigorúbb keretek között érvényesülhet.

A fellebbezésben felhozott értelmezési kérdésekre tekintettel a másodfokú bíróság szerint azt kellett azonban először megvizsgálni, hogy a PK 12. számú állásfoglalásra figyelemmel a kifogásolt szövegrészt az átlagnéző a szöveg egészére és a kialakult közfelfogásra figyelemmel, az adott szövegkörnyezetben miként értelmezi.

Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy a kifogásolt közlés tényállításként vizsgálható. A feltett kérdésre adott válasz jelentős és határozott ténytartalommal bír, mind a milliárdos ingatlan vagyon, mind annak hajléktalanellátásból való eredete tekintetében. Ez a kijelentés az adott szövegkörnyezetben a fellebbezésben leírt gondolkodási folyamatot, megfelelő elszámolás hiányából, ... műsorból származó következtetésen nyugvó kritikát, véleményt a néző számára nem tükröz. A műsorban elhangzott közlést a néző is akként értelmezi, hogy a felperes és környezete (felperes, mint magánszemély, illetve a hozzá köthető hajléktalanellátásban résztvevő szervezetek) az alperes információja szerint hajléktalanellátásból milliárdos ingatlan vagyonra tettek szert. Ezt erősíti a szövegrészben az a kép, miszerint az alperesi politikus tervezett intézkedéseivel az ellátók „zsebébe” nyúlna, továbbá az is, hogy az alperes a hajléktalan ellátó rendszert a műsorból is kitűnően jól ismeri. A „meggyőződésem szerint” kitétel nem a felperesi milliárdos ingatlan vagyonra vonatkozó közlésnél merül fel. Az alperes szóhasználata nem az alperes vélekedését fejezi ki, hanem az alperes tudomását a felperesi milliárdos ingatlan vagyonról, illetve annak hajléktalanellátásból származó eredetéről. A fellebbezésben hivatkozottakkal szemben semmilyen olyan nyelvi eszköz nincs, ami az állításnak következtetés jelleget kölcsönözne, annak bizonytalanságát, kétségeességét tükrözné. Az alperes továbbá nem építi fel ez irányú nyilatkozatát egyéb megismerhető információkból sem.

A felperes és környezete külön megjelölésre került a szövegben, így nem értelmezhető a közlés akként, hogy a felperes neve által csupán a nevével fémjelzett ellátó szervezetek azonosíthatóak, és az állítás is csak rájuk vonatkozna.

Az elsőfokú bíróság abban a kérdésben is helyesen foglalt állást, hogy a „környezet” alatt nem érthető az alperes által hivatkozott „cégbirodalom”, amiről a perbeli műsorban egyáltalán nem is esik szó. Az alperesi közlés kifejezetten a felperes és környezete által hajléktalanellátásból felhalmozott milliárdos ingatlan vagyonra utalt, és nem kiépített cégbirodalomra, vagy épületek felújítására. Az elsőfokú bíróság arra is helyesen utalt, hogy a hivatkozott további cégek kapcsán bizonyítottság hiányában olyan összefüggés sem volt megállapítható, miszerint ezek a szervezetek hajléktalanellátással kapcsolatba hozhatóak lennének. Ugyanakkor a közlés lényegi részét képezi nemcsak az ingatlan vagyon milliárdos nagysága, hanem annak hajléktalanellátásból származó eredete is. Az alperes továbbá egy cégbirodalom, vagy a felperes hozzátartozóinak állítólagos

hajléktalanellátással összefüggő ingatlan vagyont semmilyen módon nem tette konkrét bizonyítás tárgyává, kizárólag kilenc ingatlan vonatkozásában kísérelte meg bizonyítani a milliárdos ingatlan vagyont. A cégbirodalommal kapcsolatos megállapításoknak, a ... című műsorban elhangzottaknak, és az e körben lefolytatott bizonyításnak nem volt ezért jelentőségük sem a közlés tényállításként minősítése, sem annak valóságának vizsgálata során sem.

Az alperesnek a PK 12. számú és a PK 14. számú állásfoglalások alapján azt kellett bizonyítania, hogy a felperesnek, illetve a hozzá köthető ellátó szervezetnek, egyesületnek és egyháznak milliárdos ingatlan vagyona van, amit a hajléktalanellátásból szerzett.

Az alperes ebben a körben nem állította és bizonyította, hogy a felperes a hajléktalan ellátásból milliárdos ingatlan vagyona tette szert. A 15. sorszám alatti beadványban megjelölt ingatlanok vonatkozásában ajánlott fel bizonyítást, a felpereshez köthető szervezetek milliárdos ingatlanvagyont tekintetében a megjelölt kilenc ingatlan volt vizsgálható. Az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra a tulajdoni lapok alapján megállapítható tényekből, hogy ezek hajléktalanellátásból szerzett milliárdos ingatlan vagyont nem igazolnak. A ... i, ... utcai ingatlanok rendszerváltás előtti vételek, a ... u. 15. maga az ún. Fűtött utca, ahol azt a tevékenységét végzi a felpereshez köthető szervezet, amelyből az alperes állítása szerint a felperes milliárdos ingatlanvagyona tette szert. A ... i ingatlan térítésmentesen került átadásra, az ...i ingatlant maga az alperes is 20 millió forintba becsülte, a ... kerületi ingatlan szintén 20 millió forint körül értékelt, a felperestől vette a hozzá köthető szervezet, korábban lakhatását szolgálta. Az alperes által 110 millióra becsült, volt bölcsődei ...i ingatlan és a ... utca 142 millióra becsült ingatlana az ...i ingatlannal együtt is jóval alatta marad a milliárdos ingatlanvagyonnak. Az elsőfokú bíróság által kihallgatott tanúk felperesi ingatlan vagyona semmilyen releváns nyilatkozatot nem tettek. A csatolt cikkek közül az, amely ingatlan vagyont gyarapodást említ, két ... utcai (... utca 9-11, 15), illetve a már fent említett ... kerületi ingatlanra utal. Ezzel szemben a felperes is előadta, hogy az alperesnek, mint polgármesternek tisztában kellett lennie azzal, miszerint a ... utca 9-11. nem a felperes és környezetének tulajdona, azt használatba kapták az önkormányzattól, ezt az ingatlant az alperes sem tette a milliárdos vagyongyarapodás bizonyításának tárgyává.

Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan következtetett arra, hogy az alperesi tényállítás bizonyíthatatlannak, valótlannak bizonyult.

Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte azt is, hogy a kifogásolt állítás valótlansága esetén sértő tartalommal bír. Az olyan közlés, mely szerint a hajléktalanellátásból befolyó több száz millió forint jelentős részét az ellátók ingatlan vagyonának felhalmozására fordítják, milliárdos ingatlan vagyont létrehozva, az ellátó szervezeteket és azok vezetőjének megítélését hátrányosan befolyásolja, így ez minden tényalap nélkül nem állítható sértő tartalom nélkül. Függetlenül attól, hogy az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy nem állította kijelentésével sem bűncselekmény elkövetését, sem azt, hogy a felperes magát magasan díjazná, vagy az 1%-okat felújításra fordítaná.

Az alperes arra is helyesen hivatkozott, hogy a kifogásolt közlés közérdeklődésre számot tartó üggyel összefüggően hangzott el, ezért a 7/2014. (III. 7.) AB határozatra figyelemmel a felperest fokozott tűrési kötelezettség terhelte. Figyelembe kellett azonban azt is venni, hogy a felperes nem politikus, nem gyakorol közhatalmat, ezért az ilyen személyeknél kevesebbet kellett elviselnie, ugyanakkor a közlés közpénzfelhasználást érintett.

A 7/2014. (III. 7.) AB határozat értelmében a közéleti szereplő felperes sem köteles továbbá elviselni a tények meghamisítását, illetve az olyan valótlanságokat, amelyek esetén a

nyilatkozó a foglalkozása körében elvárható körütekintést elmulasztotta [17]. Jelen ügyben e körben azt kellett értékelni, hogy az alperes a hajléktalanellátással is foglalkozó, önkormányzati politikus. A területén folyó felperesi hajléktalanellátás kapcsán tájékozottsága és tájékoztatottsága révén ismerettel kellett, rendelkeznie arról, hogy az önkormányzat tulajdonát képező jelentősebb értékű ... utca 9-11 ingatlant a felperes szervezetei csak használatba kapták az önkormányzattól, a másik, tulajdonukban lévő ... utcai ingatlanban (kivett garázs) hajléktalanellátás történik, a ... utcai ingatlan pedig 20 millió forint körüli értékkel bír. A ... című műsor milliárdos ingatlan vagyonról nem szólt, az alperes ebből a műsorból szerzett információira ingatlangyarapodás kapcsán nem hivatkozhatott, mint ahogy cikkekből szerzett információkra sem. Sem az egyes, a fentiek alapján figyelembe vehető ingatlanokhoz köthető alperes által becsült értékek, sem az ingatlanok száma nem tekinthető kirívónak egy hajléktalan ellátó szervezetnél, amelynek ellátó tevékenysége nyilvánvalóan ingatlanhoz kapcsolódik.

Annak közlése az alperesi polgármester részéről, hogy a felperesnek, egyesületének, egyházának milliárdos ingatlan vagyona van, ami hajléktalanellátásból keletkezett, ténybeli alappal nem bírt. Ezért a fenti körülmények között a jogsértés megállapítható volt, a valótlan tényállítás önmagában a 7/2014. (III. 7.) AB határozatban foglalt közügyekben megerősített véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos védelme alatt sem állt. Nem tekinthető a közügyek szabad vitatása érdekében szükséges és indokolhatónak az alperesi megnyilvánulás, elvárható, hogy egy polgármester a szakmai, politikai vitához szorosan nem köthető kérdésben, a közhatalmat nem gyakorló felperes, vagy hozzá köthető szervezetek vagyonaival kapcsolatos kijelentésénél kellő megfontoltságot tanúsítson.

Fentiek alapján az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelően állapította meg a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján a jogsértést, tiltotta el az alperest a további jogsértéstől, valamint helyes következtetést vont le a Ptk. 2:52. § (1), (2) bekezdése alapján arra, hogy a sérelemdíj alkalmazása is indokolt.

A másodfokú bíróság azonban nem értett egyet az elsőfokú bíróság által alkalmazott sérelemdíj mértékével, az a másodfokú bíróság megítélése szerint is az adott körülmények között eltúlzott volt. E körben értékelte a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésének megfelelően, hogy a felperes köztudomásúan magyarázkodásra szorulhatott. Az alperesi nyilatkozat kapcsán a felperes a magyarázkodáson kívül más értékelhető, konkrét hátrányt nem igazolt.

A jogsértőnek bizonyult kijelentés ugyanakkor közérdeklődésre számot tartó kérdés kapcsán, közpénzekkel is összefüggően politikus által közéleti szereplő személyére meggondolatlanul, azonban nem szándékosan tett valótlan tényállítás volt. Közszerzők közötti kommunikációs folyamatban kiemelkedő súllyal nem bírt, az alperesi kijelentések fő témája nem a felperes meggazdagodása volt, a jogsértés súlya a nyílt közéleti vita szempontjaira figyelemmel nem tekinthető jelentősnek. A közéleti műsorban, élőszóban elhangzott, meggondolatlan, de nem jelentős politikusi közlések aránytalanul súlyos, egymillió forintos sérelemdíjjal szankcionálása a strasbourgi bírósági gyakorlatban is megfogalmazott, és az 13/2014 (IV. 18.) AB határozatban is megjelenő büntetőjogi szankció [30] bénító, visszatartó hatásával (chilling effect) bírna a közéleti élőműsorok kommunikációs folyamatára. Ezért a közérdeklődésre számot tartó ügyben a vélemény-nyilvánítás szabadságának aránytalan korlátozásának minősülne. Értékelni kellett azt is a 7/2014. (III. 7.) AB határozatban foglaltak [36], [37] szem előtt tartásával, hogy a felperes a médiában többször megnyilvánult, számára rendelkezésre álltak a kommunikációs csatornák a vagyona vonatkozó téves kijelentés korrigálására. A közérdeklődésre számot tartó ügyekben a tévedések, meggondolatlan túlzások a nyílt vita velejárói, amelyeket egy bizonyos szintig a felperesi közszereplőnek el kell viselnie, csak jelentős hátrány esetén lenne indokolható nagyobb összegű

sérelemdíj.

Fenti szempontokra tekintettel a másodfokú bíróság, a Pp. 206. § alapján mérlegelve, a kialakult bírósági gyakorlatra figyelemmel 300.000 forint sérelemdíjat látott arányban állónak a közszereplők közötti viszonylatban felmerült perbeli személyiségi jogsérelem kompenzálására, ezt meghaladóan a keresetet el kellett utasítani.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, egyebekben a per fő tárgya tekintetében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A fellebbezés részben eredményre vezetett, a megállapított jogsértés a sérelmezett magatartások között jelentős súllyal bírt, az igényelt 1.000.000 forint sérelemdíj a mérlegeléssel megállapított 300.000 forinthez képest nem volt jelentősen eltúlzott, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján akként határozott, hogy a peres felek az első és másodfokú költségeiket maguk kötelesek viselni.

A le nem rótt kereseti és fellebbezési illetékről a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2017. március 3.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Istenes Attila s.k.
előadó bíró

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
bíró